

СИСТЕМИ УТИЛІЗАЦІЇ РАДІОАКТИВНИХ ВІДХОДІВ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Нічигайлова М.С.

Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Сучасні соціально-економічні й еколого-економічні умови зумовлюють необхідність якнайшвидшого переосмислення традиційних природоруйнівних підходів в управління, а також формування адекватних господарських механізмів.

Регіони України, забруднені внаслідок аварії на Чорнобильській атомній електростанції, у яких, поряд із запровадженням унікальних наукових досліджень, необхідно впровадити найновітніші технології та здійснити комплекс заходів щодо екологічного, економічного та соціального відродження територій.

Основними напрямками вдосконалення економічного механізму екологічного управління є модернізація існуючих регуляторів, здійснювана одночасно з розробкою і впровадженням у практику нових ринкових інструментів. Світовий досвід свідчить, що система екологічного менеджменту залежить від збалансованого поєднання регуляторів примусово-обмежувального характеру з регуляторами стимулюючо-компенсаційного характеру.

У багатьох країнах світу щодо вирішення еколого-економічних проблем природокористування нагромаджений значний досвід: створені ефективні організаційні структури та дієвий механізм правового регулювання охорони та раціонального використання природних ресурсів. Ті відомі моделі управління, які існують нині в Японії, США, деяких країнах Західної Європи, є здобутком багаторічних пошуків, спроб і помилок [1].

До перспективних стимулюючих заходів природоохоронної діяльності в умовах України екологи відносять ринкову реалізацію права на забруднення. Ця ідея існує як частина плану заохочення фірм до використання високоефективних очисних споруд і ґрунтується на різниці між фактичним та екологічно допустимим рівнями забруднення. Коли цей рівень є нижчим від встановленої межі, то певна компанія дістає право на забруднення навколишнього середовища у вигляді сертифіката, який може бути проданий іншим фірмам. Враховуючи, що штрафи на забруднення у багато разів перевищують вартість сертифіката, практику використання ринкового стимулу зниження рівня забруднення проти встановлених стандартів слід визнати доцільною і для наших умов [2].

Проблема утилізації радіоактивних відходів (РАВ) вже більше 50-ти років знаходиться в центрі уваги фахівців і всього суспільства, проте за цей час не тільки не знайдено прийняттого способу її вирішення, але навпаки, сьогодні вона здається все більш і більш нерозв'язною. Проблема поводження з РАВ є багатогранною і складною, носить комплексний характер. Системи утилізації РАВ залежать як від матеріального стану країни, так і від її географічного положення та наукового потенціалу громадян.

У даний момент ведеться безліч розробок у цій галузі. Розглядаються як нові ідеї, так і відбувається поліпшення та доопрацювання старих. Але поки що нові ще не до кінця вивчені технології не є найбезпечнішими і їх вартість іноді перевищує доходи держав. Сьогодні важливе значення має формування і запровадження дієвих економічних інструментів раціонального природокористування, серед яких можна виділити: податки, платежі, фінансову допомогу, кредити, ліцензії, виробництва екотехнологій, утилізації відходів. Платні дозволи створюють для забруднювачів стимули для зменшення своїх викидів до рівня, нижчого від установлених меж, щоб продавати різницю між реальними та дозволеними викидами іншим забруднювачам [3].

В Україні також потрібно сформулювати економічні й правові основи, передумови розвитку екологічного менеджменту, ключові напрями і стратегію в системі заходів підтримки природозберігаючого підприємництва і формування в перспективі відповідної інфраструктури для економіко-екологічного союзу.

1. Веклич О.О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу [<http://www.scribd.com/doc/43785928>]

2. Мельник Л. Принципи екологобезпечного розвитку. – Економіка України. – № 2. – 1996. – С. 71 – 78.

3. Удосконалення структури екологічного управління, фінансові аспекти. [Електронний ресурс] – Режим доступу [<http://www.refine.org.ua/pageid-3112-1.html>]

